

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 94.103 van 19 maart 2001
in de zaak A. 97.681/IX-2632.**

Gemeenteraadsverkiezing van 8 oktober 2000 te TEMSE.

In zake : Eddie VAN DER VIEREN,
wonende te STEENDORP,
Kapelstraat 264

D E R A A D V A N S T A T E, I X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Eddie VAN DER VIEREN op 22 november 2000 heeft ingediend en waarbij hij hoger beroep instelt tegen het besluit van 16 november 2000 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen waarbij zijn bezwaar tegen de gemeenteraadsverkiezing van 8 oktober 2000 te Temse wordt verworpen;

Overwegende dat de vormvereisten voorgeschreven bij artikel 5 van het koninklijk besluit van 15 juli 1956, tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep als bedoeld bij artikel 76bis van de gemeentekieswet, gewijzigd bij koninklijke besluiten van 16 september 1982 en 28 oktober 1994, werden nageleefd;

Gezien het administratief dossier;

Gezien het verslag opgesteld door adjunct-auditeur P. DE SOMERE;

Gelet op de beschikking van 9 februari 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 19 februari 2001;

Gelet op de kennisgeving aan partijen van de beschikking tot vaststelling en van het auditoraatsverslag;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord adjunct-auditeur P. DE SOMERE, daartoe gemachtigd bij beslissing van de auditeur-generaal van 23 februari 2000, in haar eensluidend advies;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Bij de op 8 oktober 2000 te Temse gehouden gemeenteraadsverkiezing is verzoeker kandidaat op de lijst nr. 7 - CVP. De verkiezing gebeurt er volgens het systeem van de geautomatiseerde stemming.

1.2. Er nemen zes lijsten aan de verkiezing deel. Hun stemcijfer en het aantal behaalde zetels wordt door het hoofdbureau als volgt vastgesteld :

		<u>stemcijfer</u>	<u>zetels</u>
lijst nr. 1	AGALEV	1 456	2
4	SP	2 446	4
7	CVP	4 921	9
11	VLD	4 570	8
12	VL.BLOK	3 490	6
14	TEST	547	0

1.3. Met een op 23 oktober 2000 gedagtekend bezwaarschrift dient verzoeker, die tot gemeenteraadslid verkozen is, bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen bezwaar in tegen de verkiezing.

In dat bezwaarschrift zet verzoeker uiteen dat hij van een kiezer vernomen heeft dat, bij controle van de op verschillende kandidaten uitgebrachte stem, de stem voor verzoeker niet kon gevisualiseerd worden en dus mogelijk ook niet geregistreerd werd. Op die grond is zijn bezwaar gericht tegen het 'aantal (door hem) bekomen stemmen'.

Met een faxbericht van 5 november 2000 deelt verzoeker nog ter "verduidelijking" mede dat "het computersysteem" mogelijk "niet alle individuele naamstemmen geregistreerd heeft" en dat "het computersysteem eens extra zou moeten nagekeken worden".

1.4. Op 16 november 2000 verwerpt de bestendige deputatie het bezwaar van verzoeker als ongegrond. In zoverre het bezwaar ertoe strekt de ongeldigverklaring van de verkiezing te verkrijgen, stelt de bestendige deputatie vast dat de processen-verbaal van de stembureaus geen enkele opmerking met betrekking tot de door verzoeker aangeklaagde onregelmatigheid bevatten en dat er zich slechts één kiezer over de onjuiste stemmenregistratie heeft beklaagd terwijl die kiezer wat hemzelf betreft het probleem had kunnen vermijden door hetzij vooraleer zijn stem te bevestigen en dus op het ogenblik dat hij de stemverrichting nog kon herbeginnen, na te gaan of hij wel alle door hem gewilde stemmen had uitgebracht, hetzij zich met zijn klacht over de registratie van de stemmen tot de voorzitter van het stembureau te wenden die het stelsysteem door het uitbrengen van een referentiestem had kunnen controleren. Zij besluit dat het bestaan van een onregelmatigheid onvol-

doende aangetoond is en dat er trouwens 90 bijkomende stemmen voor de CVP nodig waren om een zetelverschuiving teweeg te brengen. In zoverre het bezwaar ertoe zou kunnen strekken de hertelling van de stemmen te bekomen, merkt de bestendige deputatie op dat een hertelling de aangevoerde onregelmatigheid niet kan goedmaken.

De beslissing van de bestendige deputatie is op 17 november 2000 naar verzoeker opgestuurd.

1.5. Bij besluit van 30 november 2000 heeft de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen de verkiezingsuitslag, vastgesteld door het hoofdbureau te Temse, geldig verklaard;

2. Overwegende dat verzoeker in zijn inleidend verzoekschrift vooreerst betoogt dat de bestendige deputatie besluit dat er maar één vergissing zou gebeurd zijn maar dat zulks "een zeer risicovol axioma (is)" aangezien bijna niemand wist dat het mogelijk was een controle van de uitgebrachte stem te verrichten door de magneetkaart opnieuw in "de computer te stoppen"; dat hij vervolgens stelt dat de kiezer, die bij hem de onregelmatigheid heeft aangekaart en die zich niet tot de voorzitter van het stembureau heeft willen wenden wegens "het geheim karakter van de stemming", wel degelijk de vereiste controle heeft uitgevoerd alvorens zijn stem te bevestigen en dat toen de stem voor verzoeker wel degelijk op het scherm verscheen maar dat zulks niet meer het geval was nadat de "magneetkaart uit de computer kwam (en) er opnieuw werd ingestoken"; dat hij betoogt dat er dus "iets is misgelopen met de elektronische stemopneming" en dat er, aangezien de burger recht heeft op "een waterdichte elektronische registratie", reden is "om het systeem door deskundigen hierop nauwgezet te laten controleren en desgevallend de nodige consequenties te nemen";

3. Overwegende dat verzoeker noch in zijn bezwaar bij de bestendige deputatie noch in zijn beroepschrift bij de Raad van State formeel heeft aangegeven wat het voorwerp van zijn vordering was; dat de bestendige deputatie, het bezwaarschrift interpreterend, het bezwaar heeft gelezen als een vordering tot ongeldigverklaring van de verkiezing en ondergeschikt als een verzoek tot hertelling van de stemmen;

3.1. Overwegende dat de subsidiaire vraag tot hertelling niet te verzoenen is met de door verzoeker aangevoerde onregelmatigheid die betrekking heeft op een mogelijke verkeerde stemmenregistratie; dat immers die hertelling noodzakelijk betrekking heeft op de geregistreerde stemmen zodat zij nooit het bewijs kan leveren van een verkeerde registratie;

3.2.1. Overwegende, met betrekking tot de vraag tot ongeldigverklaring, dat verzoeker zijn grief construeert vanuit een vaststelling die een kiezer heeft gedaan bij het visualiseren van zijn stem en dat hij op grond daarvan het systeem van de registratie van de stem op de gevalideerde magneetkaart in vraag stelt; dat hij daarmee evenwel twee los van elkaar staande verrichtingen van de geautomatiseerde verkiezingen met elkaar in verband brengt, wat slechts mogelijk is indien aangetoond wordt dat een fout bij de visualisatie noodzakelijk betekent dat de uitgebrachte stem ook niet correct op de magneetkaart van de kiezer ingeschreven is; dat verzoeker dat bewijs niet levert; dat hij ook geen onregelmatigheden of onnauwkeurigheden in het gebruikte softwaresysteem aanwijst en geen overeenstemmende gegevens voorlegt die erop kunnen wijzen dat het systeem dat in Temse bij de validering van de magneetkaarten en in de stembalies gebedrukt is, een verkeerde registratie van de stem op de magneetkaart mogelijk maakte; dat in dat kader geplaatst, de onregelmatigheid die door verzoeker wordt aangevoerd, op zich het bewijs niet kan

vormen van een onregelmatigheid bij de registratie van de stem op de magneetkaart;

3.2.2. Overwegende, wat de door verzoeker geuite grief op zich betreft, dat verzoeker de door de bestendige deputatie gemaakte vaststelling niet tegenspreekt dat slechts één kiezer zich beklaagd heeft -en dan nog tegenover een kandidaat na afloop van de verkiezing, niet tegenover het stembureau- over de mogelijke onjuiste registratie van zijn stem doordat bij de visualisatie niet gebleken is dat de stemmen voor meerdere kandidaten van dezelfde lijst allen correct geregistreerd waren;

Overwegende dat verzoeker de waarschijnlijkheid dat nog andere kiezers met hetzelfde probleem geconfronteerd zijn geworden, bepleit met het argument dat de meeste kiezers niet wisten dat zij hun uitgebrachte stem konden visualiseren; dat te dien aanzien gewis vastgesteld moet worden dat de mogelijkheid om de uitgebrachte stem te visualiseren bij eerdere verkiezingen nog niet bestond -het systeem is ingevoerd door de wet van 12 augustus 2000-, maar dat elke kiezer van die mogelijkheid op de hoogte is gebracht door middel van een expliciete vermelding in de "onderrichtingen voor de kiezers", die overeenkomstig artikel 9 van het koninklijk besluit van 12 augustus 2000 verplicht op de achterzijde van de oproepingsbrief van elke kiezer moesten vermeld worden en die bovendien overeenkomstig artikel 34 van de gemeentekieswet opgehangen moesten worden in het wachtlokaal en aan ieder stembureau; dat punt 6° van die onderrichtingen luidt als volgt:

"Nadat de kiezer zijn stem voor één of meerdere verkiezingen heeft bevestigd, neemt hij zijn magneetkaart terug. De kiezer kan al dan niet opteren voor de visualisatie van zijn uitgebrachte stemmen. De kiezer steekt hiervoor zijn magneetkaart terug in de gleuf; er kan echter niets meer worden gewijzigd aan de uitgebrachte stemmen. (...).";

Overwegende dat verzoeker niet beweert dat die mededeling niet op de vermelde wijze aan de kiezers in Temse ter kennis zou zijn gebracht; dat dienvolgens verzoeker zich, om te verklaren waarom niet méér kiezers problemen hebben gesignaleerd bij de visualisatie van hun stem, niet kan beroepen op de onwetendheid van de kiezers zodat de verwijzing naar de waarschijnlijkheid dat er meerdere keren iets verkeerd gelopen is met de visualisatie van de stemmen overblijft als een niet gestaafde bewering waarop de Raad van State geen acht kan slaan;

Overwegende dat de bestendige deputatie ook terecht heeft gesteld dat de kiezer, die verzoeker als kroongetuige naar voren schuift, over de mogelijkheid beschikte om hetzij, vooraleer hij zijn stem bevestigde en zij op zijn magneetkaart werd geregistreerd, zijn stem te controleren en desnoods de verrichtingen te herbeginnen hetzij, na de bevestiging van zijn stem en de visualisatie ervan, de voorzitter van het stembureau op de hoogte te stellen van het bestaan van een probleem bij de visualisatie van zijn stem hetgeen dan voor de voorzitter aanleiding had moeten zijn om het systeem van de visualisatie te controleren door een referentiestem uit te brengen; dat die door de voorzitter van het stembureau te volgen handelwijze uitdrukkelijk door de onderrichtingen aan de voorzitter van de geautomatiseerde stembureaus voorgeschreven is (punt II, 13, 4) en dat zij ook met zoveel woorden in het proces-verbaal van de stemverrichtingen, dat het bureau bij zich heeft op het ogenblik van de verkiezing, is vermeld (p. 6); dat de betrokken kiezer, had hij die weg gevolgd, met veel meer geloofwaardigheid zijn grief -en het daarop gesteunde in vraag stellen van de software met betrekking tot de registratie van de stemmen op de magneetkaart- gestand had kunnen doen; dat de door verzoeker nu aan de orde gestelde vrees voor de schending van het stemgeheim niet ter zake is omdat de

kiezer, wanneer hij zich bij de voorzitter van het stembureau beklagt, niet moet uiteenzetten voor welke lijst of kandidaten hij heeft gestemd maar dat de voorzitter in het algemeen de visualisatie van de stemmen moet controleren, zonder kennis te nemen van de gegevens die voorkomen op de magneetkaart van de betrokken kiezer;

3.3.3. Overwegende dat verzoeker niet aannemelijk maakt dat er onregelmatigheden zijn gebeurd bij de registratie van stemmen op de magneetkaarten van de kiezers en dat bijgevolg de stemmen van kiezers onregelmatig zijn verwerkt; dat de door verzoeker aangebrachte gegevens de regelmatigheid van de kiesverrichtingen niet dermate in vraag doen stellen dat er reden is om de controle te bevelen van de software die in Temse gebruikt is voor de registratie van de stemmen,

B E S L U I T :

Enig Artikel.

Het beroep wordt verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negentien maart 2000 en een, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

J. DE BRABANDERE.